

Recenzii

vieții lui Hristos care îi dă propria identitate, după cum îndemna cunoscutul scriitor Lev Tolstoi: „... veniți-vă în fire preț de un ceas și veți vedea limpede că singurul lucru important în viață nu-i ceva exterior. Avem nevoie doar de ce se află în noi” (*Despre Dumnezeu și om – din jurnalul ultimilor ani*, Editura Humanitas, București, 2006, p. 188-189). În acest context, *Rugăciunea lui Iisus* este un adevărat remediu duhovnicesc, pe măsură să-l ajute pe omul contemporan să depășească împrăștierea seculară, dominată de nesiguranță, stress și angoasă depresivă, aducându-i liniștea atât de necesară sufletului ca regăsire de sine în *harul numelui lui Iisus*, deschizător al bucuriei plină de optimism dinamic și creator...

Ca urmare, recomandăm călduros prezentul volum, cu aprecierea că tema dezbătută este judicios conturată, temeinic documentată și academic expusă, într-un stil sobru, fluent și accesibil.

Totodată, ne exprimăm satisfacția că autorul, după temeinice studii în țară și în străinătate, onorează catedra de Dogmatică la Facultatea de Teologie din Oradea, cu mențiunea că alfabetul teologiei l-a deprins la Seminarul Teologic din Caransebeș, făcând parte din clasa care a dat învățământului teologic românesc cinci cadre universitare.

Pr. Prof. Dr. Sorin Cosma

Arhimandrit Serafim Alexiev, *Veșnicia, amară sau fericită? Viața de după moarte*, traducere din limba bulgară de Gheorghică Ciocoi, Editura Sophia, București, 2011, 111 p., ISBN 978-973-136-262-5

Teologia bulgară a anilor '70 a avut un exponent de seamă în persoana arhimadritului Serafim Alexiev. Înclinarea Bisericii Ortodoxe Bulgare înspre ecumenism a determinat plecarea acestuia de la Academia Teologică din Sofia. Acest lucru nu i-a răpit zelul de a scrie despre diversele probleme ale Ortodoxiei. Astfel, cartea „*Viața de după moarte*” reprezintă un răspuns la întrebările omului legate de existența sufletului, existența vieții după moarte și despre ceea ce se întâmplă cu omul la despărțirea sufletului de trup.

Limbajul autorului este simplu și ușor de înțeles de către credincioși, făcând posibilă astfel, înțelegerea în totalitate a mesajului propus.

Cartea este structurată pe două mari secțiuni, având titluri sugestive: „Moarte după moarte”, respectiv „Viață după viață”.

Prima secțiune explică titlul atribuit arătând că a doua moarte semnifică chinul cel veșnic sau eterna înstrăinare de Dumnezeu. Calea înspre iad începe din viața aceasta, pământească, prin îndepărtarea noastră moral-duhovnicească de Dumnezeu. Această îndepărtare conduce, de fapt, la apropierea de satana. Citând din Sfântul Ioan de Kronstadt, arhimadritul Alexiev arată că de fapt „*starea actuală a sufletelor noastre preînchipuie starea lor viitoare. Cea viitoare însă va fi continuarea stării noastre lăuntrice actuale, numai că în chip schimbat, după legăturile treptei sufletești. Pentru cei drepti aceasta se va preface în plinătate a veșnicei slave, iar pentru cei păcătoși în plinătate a chinurilor veșnice*” (p. 20-21). Cheia mântuirii constă în credință și pocăință, care trebuie să fie în acord cu voia liberă a omului.

Recenzii

Libertatea omului oferă posibilitatea de a alege calea pe care sufletul nemuritor trebuie să pornească înspre Dumnezeu. Nepăsarea față de Dumnezeu marchează prima treaptă de ruptură, și anume răceala. Sfântul Antonie cel Mare spunea că atunci când ne facem răi, ne îndepărtăm de Dumnezeu, prin neasemănarea noastră cu El. În funcție de alegere, există răsplată și pedepse pe lumea cealaltă. Sfântul Isaac Sirul mărturisea că raiul este dumnezeiasca iubire, iar ura este pridvorul iadului, aducând asupra sufletului omului un chin de nesuportat. Autorul continuă cu prezentarea chinurilor sufletului imediat după moartea trupului și cu prezentarea chinurilor trupului după reuniunea cu sufletul după judecata finală. Legea morală și dumnezeiasca dreptate reprezintă atenționările prin intermediul cărora sufletul omului se poate salva de chinurile veșnice ale iadului.

Cea de-a doua secțiune vorbește despre rai și despre viața de după viață. În ceea ce privește descrierea raiului, citatul Sfântului Ilie Miniati este edificator: „*Raiul este binecuvântata patrie a protopărinților noștri, liman mult iubit al nădejii mele, dorirea cea mare a dragostei mele, răsplata cea mai de pe urmă a credinței mele*” (p. 62).

Desfătarea dreptilor în rai este continuă, trupurile lor devenind, după învierea cea de obște, neputrezicioase, ușoare, nemuritoare, preschimbate, duhovnicite și luminoase, asemeni trupului lui Hristos din timpul Schimbării Sale la față pe Tabor. Nimeni nu va disprețui pe celălalt și fiecare va fi mulțumit cu mântuirea dăruită lui.

Inima celui drept, care a fost însetată de fericire, își va găsi potolirea în brațele părințești dumnezeiești. Sfântul Ioan de Kronstadt subliniază că „*în veacul viitor fericirea noastră va spori necontenit, când vom vedea întru uimire străluciți și minunați îngeri ai lui Dumnezeu; ne vom minuna când îi vom vedea pe toți sfinții adunați din toate veacurile: prooroci, apostoli și mulți alții și mai cu seama când vom contempla pe Dumnezeu în lumina Lui cea nepătrunsă și vom vedea strălucirea lăuntrică și fericirea cea desăvârșită, neîntunecată de vreun păcat, de vreo teamă, de vreo oarecare grijă ori de vreo întristare*” (p. 79-80).

Calea de acces înspre rai este îngustă și plină de neazuri, de nesuportat pentru cei necredincioși, însă ușoară și plăcută este pentru creștinul înaripat cu credință, nădejde și dragoste către Dumnezeu și către aproapele. Cuvintele Sfinților Părinți sunt decisive în acest sens: „*Credința cea neîndoielnică, nădejdea cea neclintită și dragostea cea nestinsă sunt rai pentru suflet!*”. În acest mod, putem să spunem că acest rai este mult dorita Viață de după viață și că Împărăția lui Hristos nu va avea sfârșit.

Drd. Adrian-Nicolae Păunescu

Arhimandrit Vasilios Bacoianis, *Necazurile vieții – suferința purtătoare de sens, dreptatea dumnezeiască, despre iertarea păcatelor*, traducere din limba greacă de Preot Vasile Manolache, Editura De Suflet, Editura Tabor, București, 2011, 167 p., ISBN 978-606-92942-2-2

Literatura religioasă românească s-a îmbogățit duhovnicește prin apariția unui nou volum din scrierile părintelui arhimandrit Vasilios Bacoianis, al cărui limbaj teologic este